

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., 30 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Sylwia Dembska

po rozpoznaniu dnia 30 maja 2018 r. w P. na posiedzeniu niejawnym

odwołania E. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 7 listopada 2016 r., znak: (...)

w sprawie E. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o rentę socjalną

oddala odwołanie

SSO Sylwia Dembska

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. po rozpoznaniu wniosku E. W. z dnia 20.07.2016 r. decyzją z dnia 7.11.2016 r., znak: (...) odmówił jej prawa do renty socjalnej.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że renta socjalna nie przysługuje osobie, która posiada ustalone prawo do emerytury, uposażenia w stanie spoczynku, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty inwalidzkiej, renty strukturalnej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego osobom posiadającym obywatelstwo polskie, zamieszkującym i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Organ rentowy podał także, że renta socjalna przysługuje jednak w przypadku, gdy osoba ubiegająca się o rentę socjalną ma ustalone prawo do renty tzw. uczniowskiej oraz ma ustalone prawo do renty rodzinnej (przy czym wysokość renty rodzinnej jest niższa lub równa 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy). Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił E. W. prawa do renty socjalnej, ponieważ nie nabyła ona prawa do renty rodzinnej. Jednocześnie decyzją z dnia 7.11.2016r. organ rentowy uchylił decyzję z dnia 5.08.2016r. przyznającą odwołującej prawo do renty socjalnej.

Od powyższej decyzji odwołała się w dniu 6.12.2016r. wnioskodawczyni, wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do renty socjalnej. W odwołaniu podniosła, że brak prawa do renty rodzinnej organ rentowy ustalił decyzją z dnia 24.11.2016r., a zatem za powód uchylenia decyzji o przyznaniu renty socjalnej uznano rozstrzygnięcie, które zapadło 17 dni później. Zakwestionowała także orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS, na którym opierała się decyzja w sprawie odmowy przyznania renty rodzinnej.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. w odpowiedzi na odwołanie przekazanej do Sądu w dniu 28 marca 2018r. wniósł o oddalenie odwołania, podnosząc, że odwołująca nie ma prawa do renty socjalnej, ponieważ brak jest całkowitej niezdolności do pracy. Nadto organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 12.04.2017r. odmówiono ubezpieczonej prawa do renty inwalidzkiej uczniowskiej od 1.05.2017r. Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 30.11.2017r. przyznał odwołującej prawo do renty inwalidzkiej od dnia 1.05.2017r. do 31.12.2019r.

Sąd ustalił, co następuje:

Odwołująca E. W. (ur. (...)), od 1 lipca 1984 r. do 30.04.2017r. pobierała rentę inwalidzką przysługującą uczniom szkół ponadpodstawowych, studentom szkół wyższych i uczestnikom studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej, którzy stali się inwalidami I lub II grupy w czasie uczęszczania do szkoły lub odbywania studiów (przyznaną na podstawie art. 63 ustawy z 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin).

W dniu 20.07.2016r. odwołująca złożyła w organie rentowym wniosek o przyznanie m.in. prawa do renty socjalnej.

Decyzją z dnia 5.08.2016r., znak: (...) organ rentowy przyznał E. W. rentę socjalną od 1 lipca 2016 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Następnie decyzją z dnia 7.11.2016r. , znak: (...) organ rentowy odmówił E. W. prawa do renty socjalnej i uchylił ww. decyzję z dnia 5 sierpnia 2016 roku.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że odmówił E. W. prawa do renty socjalnej, ponieważ nie nabyła ona prawa do renty rodzinnej. Jednocześnie Zakład poinformował w uzasadnieniu decyzji, że renta socjalna nie przysługuje m.in. osobie, która posiada ustalone prawo do renty inwalidzkiej, przysługuje natomiast, gdy osoba ubiegająca się o rentę socjalną ma ustalone prawo do renty tzw. uczniowskiej oraz ma ustalone prawo do renty rodzinnej (przy czym wysokość renty rodzinnej jest niższa lub równa 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy).

Decyzją z 12 kwietnia 2017 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. postanowił wznowić postępowanie w sprawie przyznania prawa do renty inwalidzkiej przysługującej uczniom szkół ponadpodstawowych, studentom szkół wyższych i uczestnikom studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej, którzy stali się inwalidami I lub II grupy w czasie uczęszczania do szkoły lub odbywania studiów zakończoną prawomocną decyzją z 3 grudnia 1992 r. (pkt 1) oraz wstrzymać wypłatę renty inwalidzkiej E. W. od 1 maja 2017 r. (pkt 2).

Na skutek rozpoznania odwołania E. W. od decyzji z dnia 12.04.2017r. Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 30.11.2017r. (sygn. VII U 1329/17) przyznał odwołującej prawo do renty inwalidzkiej od dnia 1.05.2017r. do 31.12.2019r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dowodów z dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy, w aktach o sygn. VII U 1329/17 i dokumentów w aktach rentowych odwołującej nr (...), (...).

Na przymiot wiarygodności zasługiwały dokumenty złożone i zgromadzone w sprawie oraz ich kserokopie, albowiem nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania pod względem ich autentyczności, czy też prawdziwości zawartych w nich treści, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem sporu w sprawie niniejszej pozostaje to, czy zasadne jest przyznanie E. W. prawa do renty socjalnej.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 982 ze zm.), renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

1) przed ukończeniem 18. roku życia;

2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia;

3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Stosownie do art. 7 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej renta socjalna nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury, uposażenia w stanie spoczynku, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty inwalidzkiej lub pobierającej świadczenie o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych, renty strukturalnej, a także osobie uprawnionej do zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Jedynie posiadanie uprawnienia do renty rodzinnej nie wyklucza możliwości ustalenia prawa do renty socjalnej, z zachowaniem poniżej wskazanych zasad.

W przypadku zbiegu uprawnień do renty socjalnej z uprawnieniem do renty rodzinnej kwota renty socjalnej ulega takiemu obniżeniu, aby łączna kwota obu świadczeń nie przekraczała 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Kwota obniżonej renty socjalnej nie może być niższa niż 10% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (art. 9 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej).

Renta socjalna nie przysługuje, jeżeli kwota renty rodzinnej przekracza 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (art. 9 ust. 2 ustawy o rencie socjalnej).

Rozważania w przedmiocie prawa odwołującej do renty socjalnej należy rozpocząć od przedstawienia charakterystyki świadczenia, jakim jest renta socjalna.

Renta socjalna jest świadczeniem mającym szczególny charakter. Analiza pozytywnych przesłanek nabycia prawa do tego świadczenia (art. 2 i art. 4 ustawy), wśród których brak jest przecież wymogu posiadania jakiegokolwiek stażu ubezpieczeniowego, wskazuje jednoznacznie, iż jest ono przyznawane osobom, które ze względu na stan zdrowia powodujący całkowitą niezdolność do pracy powstałą wskutek naruszenia sprawności organizmu powstałego przed wejściem na rynek pracy, nie miały możliwości „wypracowania” stażu ubezpieczeniowego, który dawałby im podstawę do skutecznego ubiegania się przynajmniej o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Renta socjalna stanowi więc świadczenie o charakterze zabezpieczającym, kompensującym brak możliwości uzyskania uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych, a jej celem jest zapewnienie osobie spełniającej ustawowe warunki do przyznania tego świadczenia środków finansowych niezbędnych do życia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.04.2011r., sygn. I UK 343/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8.04.2008r., sygn. I UK 264/07, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2.02.2010r., sygn. II UK 172/09, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 9.09.2014r., sygn. III AUa 1223/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4.12.2014r., sygn. III AUa 266/14).

Jeśli o rentę socjalną ubiega się osoba, która nie tylko spełnia warunki nabycia prawa do któregośkolwiek ze świadczeń wymienionych w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 982), ale również posiada ustalone prawo do któregośkolwiek z tych świadczeń, to przyznanie jej prawa do renty socjalnej nie jest możliwe, gdyż byłoby to sprzeczne z celem ustawy, dla którego renta socjalna została ustanowiona (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4.12.2014r., sygn. III AUa 266/14).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że ustalenie dla odwołującej prawa do renty inwalidzkiej, przyznanej na podstawie art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (tzw. renta inwalidzka uczniowska) wyklucza możliwość nabycia przez nią prawa do renty socjalnej.

Powyższe wynika jednoznacznie z treści cytowanego powyżej art. 7 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej. Świadczenie w postaci renty inwalidzkiej zostało wymienione w treści tego przepisu jako wykluczające ustalenie prawa do renty socjalnej. Renta, która była przyznawana w oparciu o przepis art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, choć potocznie zwana uczniowską jest w istocie rentą inwalidzką.

Przepis art. 63 ust. 1 tej ustawy stanowił bowiem, że uczniom szkół ponadpodstawowych, studentom szkół wyższych i uczestnikom studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej, którzy stali się inwalidami I lub II grupy w czasie uczęszczania do szkoły lub odbywania studiów, przysługuje prawo do renty inwalidzkiej.

Nie ma więc żadnych podstaw, aby świadczenie przyznawane w oparciu o treść tego przepisu wyłączać z katalogu świadczeń wymienionych w art. 7 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej, nie pozwalających na nabycie prawa do renty socjalnej.

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy nieprawidłowo zatem poinformował, że renta socjalna przysługuje w przypadku, gdy osoba ubiegająca się o rentę socjalną ma ustalone prawo do tzw. renty uczniowskiej.

W niniejszej sprawie na dzień złożenia wniosku o rentę socjalną, jak i wydania zaskarżonej decyzji odwołująca miała ustalone prawo do renty inwalidzkiej (co nie było kwestią sporną w niniejszej sprawie). Na mocy decyzji organu rentowego renta inwalidzka przysługiwała odwołującej do dnia 30.04.2017r., kiedy to pozwany wstrzymał wypłatę tego świadczenia. Następnie na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu przyznano odwołującej prawo do renty inwalidzkiej od daty wstrzymania świadczenia, tj. od 1 maja 2017 r. do 31 grudnia 2019r.

Skutkuje to brakiem możliwości skutecznego ubiegania się o rentę socjalną.

Można też dodać, że dawna renta uczniowska z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i obecna renta socjalna to świadczenia, które pełnią podobną funkcję (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26.08.2015r., sygn. I UK 382/14). Potwierdza to zasadność przyjętego przez Sąd stanowiska. Przyznanie prawa do obydwu tych świadczeń pozostawałoby w sprzeczności z ich celem.

Natomiast dla ustalenia prawa do renty socjalnej nie ma znaczenia brak prawa do renty rodzinnej.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i powołanych przepisów prawa materialnego oddalił odwołanie jako bezzasadne.

Należy także dodać, że strony nie wniosły o przeprowadzenie rozprawy a sąd uznał, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne w związku z powyższym rozpoznał sprawę na posiedzeniu niejawnym – vide art. 148¹ § 1-3 k.p.c.

SSO Sylwia Dembska